

Altdörfer Viktorral olyan család halt ki Sopronban, amelyik nem kevesebb, mint 85 évig kiválóan fontos hivatást töltött be a város zenekultúrájában.

Altdörfer Keresztély, aki az 1825. évben a németországi (württembergi) Gutenbergben született s az esslingeni tanítóképezdének lett zenemestere, működését már az 1847. év eleje óta Sopronban folytatta, mint az evangélikus egyházközség orgonista-kántora.

Munkássága az egyházi zene keretein túl is hatással volt a soproni muzsikára: megalapítója és karnagya volt a Dalfüzér (Liederkrantz) férfitársulatnak; viszont az egyházi zene terén Sopron határain túl az egész dunántúli evangélikus énekügyre befolyást gyakorolt, midőn megszerkesztette nagyjelentőségű korálkönyvét (1873, második kiadás: 1897).

Altdörfer Keresztély 1854. május 22.-én nőül vette Petz Mária Angélikát, Petz Leopold soproni evangélikus lelkész leányát. Ebből a házasságból született 1860. január 3.-án Altdörfer Viktor Gyula.

Iskolai tanulmányait a soproni evangélikus líceumban (főgimnáziumban) végezte. A zenében első mestere édesatyja volt. Már líceumi tanuló korában, az 1873. évben nyilvánosan szerepelt zongorajátékával.

További zenei tanulmányait a bécsi konzervatóriumban tetőzte be. Ezen évek alatt sem szakadt el Soprontól, hiszen tudjuk, hogy ha hazajött, akkor néha helyettesítette édesatyját, sőt egy önálló orgonabemutatót is tartott az evangélikus templomban.

Mikor Altdörfer Keresztély az 1887. év augusztusával nyugalomba vonult, helyét fia foglalta el, kit az evangélikus konvent nagy szótöbbséggel választott meg. Ide vonzotta őt – az 1887. március 28.-án Lipcsében kelt pályázati kérvényének tanúsága szerint – a veleszületett hajlamosság, a kegyelet és a szülőföld szeretete.

Szorosan vett munkaköre az evangélikus templomi orgonálás, az egyházi énekvezetés és bizonyos csekély óraszámú népi iskolai énektanítás volt.

Mit jelentett Altdörfer Viktor a soproni zenei életben?

Ha azt állítanók, hogy a soproni zenei élet vezére volt: úgy teljesen hamis világításba helyeznénk az ő egyéniségét. A vezetés mindig a tömeg irányítását jelenti, azét a tömegét, amelyikben kis- és nagykulturájú emberek vegyesen vannak. Altdörfer Viktor nem volt az ilyen értelemben vett tömeg vezetője. A széles rétegekre való hatás nem tudta tartósan lekötöni, mert ez csak a művészet mélységének a rovására vihető keresztül. Magas szellemiségű muzsikusként s így a körét azok alkották, akiknek a zenei ideáljai az övéivel megegyezőek, vagy legalább is azokhoz hasonlóak voltak.

Altdörfer Viktort mégis az egész soproni közönség a magáénak érezhette. Valahányszor a nyilvánosság előtt leült a zongora elé: avatottak és avatatlanok egyaránt érezhették, hogy minő magas régiókba emelte mindannyiukat az ő zongorajátéka. Ennek a zongorajátéknak alapvető tulajdonsága volt a technikai kivitel feltétlen szabatosága és világossága. Előadóművészetét egyaránt jellemezte a részletek gondos kidolgozottsága és az egésznek erős egységbe foglalása. Felfogásának nagyvonalúsága sohasem jelentette a részletek elnagyolását, de a részletek minden finomságát meg tudta éreztetni az aprólékoskodás leghalványabb árnyéka nélkül. Nagy önfegyelmet tükröző zongorajátéka hallatlanul színes, zengő és – ha kellett – virtuóz pompájú volt. Ezek a látszólagos ellentétek mind feloldódnak előttünk, ha arra gondolunk,

hogy Altdörfer Viktor művészetének középpontjában sohasem ő maga, hanem mindig az előadott mű, mint objektív műalkotás, állott. Legfőbb cél gyanánt a szerző akaratának minél

teljesebb megvalósítása lebegett a szeme előtt. És mindamellet ez az előadóművészet sajátosan egyéni volt, kezdve az egyes hang megszólaltatásának acélos biztonságától a zenei gondolatok világos tagolásán keresztül az egész műnek költői egységbe foglalásáig.

Egyénisége mindazokra, akik a közelébe jutottak, lenyűgöző hatással volt.

Ő abból a művésztípusból való volt, amelyik nem nyugszik, míg meg nem találja a tolmácsolni szánt alkotóművész igazi szándékát s aki addig-addig formálgatja a zenei mondat megszólaltatási módját, amíg csak el nem jut egy olyan

értelmezéshez, mely azzal a meggyőző erővel hat ránk, mintha a kigondoló és a tolmácsoló lényegileg egy és ugyanaz a lélek volna. Ez az igazi kongenialitás, amit tanulni nem lehet s amit Aldörfer Viktor sem tudott maradéktalanul átadni azoknak, akik az ő tanítására bízták magukat. Az ilyen, legmélyebb értelmű művésztanítás igazi módszere csak a sugalmazás lehet, midőn a mester a benső átélés hevét sugározza át a tanítványba. Ez a szent tűz lángra gyújt másokat – még akkor is, ha a tanítványok nem is képesek mindenben oly hőfokot elérni, mint mesterük; de a tökéletes zenei szép utáni vágyakozás olthatatlanul tovább ég lelkükben. Ez Aldörfer Vikornak, mint zongoramesternek az igazi jelentősége, nem pedig az, hogy hányan tanulták meg nála Beethoven, Schumann, Chopin vagy Liszt műveit többé-kevésbé jól eljátszani.

Aldörfer Viktor 1932. augusztus 1.-ével nyugalmába vonult. Szellemének ébersége azután nem csökkent.

Régi szokásához híven rendszeresen eljárta a nevezetesebb bécsi hangversenyekre. Nem politikai vonzalom, hanem a magas zenekultúra régi és tiszta forrása kötötte őt az osztrák fővároshoz. Mint minden igazi muzsikus-lélek, úgy ő is állandó szomjúságot érzett olyan élmények után, aminőket magas színvonalú zenei teljesítmények hallgatása nyújthat. A nagy zeneművész önmaga kitárása mellett ugyanúgy vágyik annak a befogadására, amit más nagy szellemek tárnak felé. A soproni zeneélet keretei szűkek, Budapest a nagy távolság miatt sok alkalmatlanságot jelent; maradt tehát a volt császárváros elsőrangú zenekultúrájából (s később a rádióközvetítések hallgatásából) való erőmerítés.

Nyugalma éveiben továbbra is hallhattuk Aldörfer Viktor zongorajátékát akár önállóan, akár kamarazenében, akár pedig zenekari kísérettel. Nyilvánosan legutoljára 1935. november 17.-én hallották őt a soproniak muzsikálni az evangélikus templom orgonáján.

Aldörfer Viktor nem tett semmi erőfeszítést a saját maga zenei érvényesülése érdekében; nem kereste a címeket, a tisztségeket, s mégis hosszú évtizedeken át középpontja volt Sopron muzsikájának. Távól állott minden személyeskedéstől, a vidéki városok muzsikusainak kisebb-nagyobb irigykedéseitől és féltékenykedéseitől, legfőképpen pedig a hiú törtetéstől, mégis mindig a legnagyobb tisztelet és elismerés övezte egész életpályáján keresztül.

Magaközlésében, ha szavakra volt utalva, akár magyarul, akár anyanyelvén szólott: kissé tartózkodó volt, de muzsikálásban kitárult egész lelke minden gazdagsága.

Utolsó napjaiban, amikor az öntudata időnként elhomályosult, s csak lelke legmélyéről vetődtek fel a kívülről szemlélő előtt kuszának látszó tartalmak: Aldörfer Viktor akkor ágyában fekvő egy képzelte zongora billentyűin játszott, majd vezénylő

mozdulatokat látszott végezni. Révedezéseiből néha-néha öntudatra ébredt, míg azután 1940. március 4-én reggel földi testét elhagyta a lélek és megtért Teremtőjéhez. Alakja a soproni muzsika történetét sokáig meleg fényel fogja besugározni.

Gárdonyi Zoltán dr.: Megemlékezés Aldörfer Vikorról. (Soproni Szemle, 1940. 2–3. SZÁM)